

การสร้างความหมายต่อเหตุการณ์บุกยิงพระสงฆ์วัดรัตนานุกภาพ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส กรณีศึกษา สื่อไทยรัฐ และ สำนักข่าวอิศรา

บุญวันต์ จิตประคอง¹

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง การสร้างความหมายต่อเหตุการณ์บุกยิงพระสงฆ์วัดรัตนานุกภาพ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส กรณีศึกษา สื่อไทยรัฐ และสำนักข่าวอิศรา เป็นบทความที่อยู่ภายใต้งานวิจัยเรื่อง “การเมืองกับการสร้างความหมายต่อเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าสื่อระดับชาติ และสื่อท้องถิ่นสร้างชุดความหมายต่อเหตุการณ์ “บุกยิงพระภิกษุสงฆ์วัดรัตนานุกภาพ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส” แตกต่างกันอย่างไร โดยจะใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณและการวิเคราะห์เนื้อหาใน 2 องค์ประกอบ คือ 1) พาดหัวข่าว และ 2) ประเด็นเนื้อหาข่าว ที่ได้จากการรวบรวมข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในวันที่ 18 มกราคม 2562 และถูกนำเสนอผ่านสื่อจำนวน 34 ประเด็นข่าว ระหว่างวันที่ 18 มกราคม 2562 ถึงวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2562 โดยทำการศึกษาผ่านกรอบวาทกรรมของมิเชล ฟูกูเกต์

ผลการศึกษายืนยันที่ได้จากการศึกษาผ่านสื่อทั้ง 2 ประเภท พบว่า

1. รูปแบบการสร้างความหมายผ่านพาดหัวข่าวและประเด็นเนื้อหาข่าวผ่านวาทกรรม 2 ประการ คือ วาทกรรมเรื่อง “บุคคล” และวาทกรรมเรื่อง “การกระทำ” ดังนี้

¹ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้รับทุนโครงการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในเขตพัฒนาเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี พ.ศ. 2561 ภายใต้งานสำนักงานปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม E-Mail: <punyawan.chula@yahoo.com>

1.1 สื่อไทยรัฐให้ความสำคัญกับการนำเสนอผ่านวาทกรรมเรื่อง “บุคคล” ประเภท “ผู้ก่อเหตุ” มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.14 ในพาดหัวข่าว และประเภท “บุคลากรภาครัฐ” มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.17 ในประเด็นเนื้อหาข่าว ในขณะที่สำนักข่าวอิศราให้ความสำคัญกับการนำเสนอวาทกรรมเรื่อง “บุคคล” ประเภท “พระสงฆ์” มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.64 ในพาดหัวข่าว และร้อยละ 33.50 ในประเด็นเนื้อหาข่าว

1.2 สื่อไทยรัฐและสำนักข่าวอิศราให้ความสำคัญกับการนำเสนอผ่านวาทกรรมเรื่อง “การกระทำ” มากที่สุด กล่าวคือ สื่อไทยรัฐ คิดเป็นร้อยละ 43.33 และสำนักข่าวอิศรา คิดเป็นร้อยละ 20.69 ในพาดหัวข่าว และ การกระทำของ “บุคลากรภาครัฐ” มากที่สุด กล่าวคือ สื่อไทยรัฐ คิดเป็นร้อยละ 58.42 และสำนักข่าวอิศรา คิดเป็นร้อยละ 49.55 ในประเด็นเนื้อหาข่าว

2. สื่อต่างประเทศมีการวางกรอบข่าวความรุนแรงไม่ต่างกันอย่างสิ้นเชิงในเชิงของความหมายที่มีต่อเหตุการณ์ แต่ต่างกันที่น้ำหนักของการนำเสนอ โดยสื่อไทยรัฐใช้กรอบเพื่อบินยามเหตุการณ์เป็นหลักผ่านการวางกรอบในทิศทางการเมืองระหว่างรัฐกับกลุ่มต่อต้านรัฐ กำหนดการรับรู้ในลักษณะการรักษาสภาพประโยชน์ของชาติและตอบสนองชนชั้นปกครอง โดยมุ่งลดความรุนแรงเชิงกายภาพ แต่ไม่ได้นำไปสู่การลดความขัดแย้ง ในขณะที่สื่ออิศราวางกรอบเนื้อหาที่มุ่งลดความขัดแย้งที่เป็นต้นเหตุของความรุนแรง ประกอบด้วย กรอบมนุษยธรรม สันติภาพ และการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยสร้างกรอบความหมายเพื่อถ่วงดุลและต่อรองอำนาจการครอบงำของชนชั้นปกครอง

คำสำคัญ: สถานการณ์ความไม่สงบ ชายแดนใต้ สุโงปาตี วัตรตนานุภาพ ไทยรัฐ สำนักข่าวอิศรา

Definition Formation in the Event of Shooting of Monks at Rattananupap Temple, Su-ngai Padi District, Narathiwat Province: A Case Study of Thairath Online Media and Isara News Agency

Punyawan Jitprakong²

ABSTRACT

This academic research is "Definition Formation in the Event of Shooting of Monks at Rattananupap Temple, Su-ngai Padi District, Narathiwat Province: A Case Study of Thairath Online Media and Isara News Agency" is an article under research on "Politics in definition formation of violence in the Southern border provinces." The objective is to study the differences between the national media and the local media created a meaning set for the event of shooting of monks at Rattananupap temple, Su-ngai Padi district, Narathiwat province by using quantitative analysis methods and content analysis in two components which are 1) headline and 2) news content obtained from the news collection that occurred on January 18, 2019 and was presented through 34 media issues between January 18, 2019 and February 12, 2019.

² PhD. Student in Political Science, Chulalongkorn University, Scholarship Recipient for the Lecturer and Personnel Development Project of Higher Education Institutions in the Southern Border Provinces Development Region of the Year 2018 (the Strategic Scholarships Fellowships Frontier Research Networks (Specific for Southern Region) from the Office of the Higher Education Commission E-Mail: <punyawan.chula@yahoo.com>

The academic research found that

1. The form of meaning creation through headlines and news content issues through two discourses, namely, “Person” and “Action” discourse as follows

1.1 The Thairath online media emphasis on the presentation of the discourses regarding the people in the group of the cause of the crime 32.14% accounted for in the headlines and the type of “government personnel” the most, accounting for 34.17% in news content issues. While Isara News Agency places the most importance on the “monks” discourse 63.64% in the headlines and 33.50% in the news content.

1.2 Thai Rath online media and Isara News Agency give the most importance to the presentation through the discourse on “action”, that is, Thai Rath online media accounted for 43.33% and Isara News Agency accounted for 20.69% in the headlines and actions of “government personnel”, that is, the Thairath online media accounted for 58.42% and Isara News Agency accounting for 49.55% on news content issues.

2. Different types of media have set the framework for violence news. There is no totally difference in the meaning of the incident. But different in presentation weight. The Thai Rath online media mainly uses the framework to define events through framing in the political direction between the state and the anti-state. Defining awareness of national interests and responding to the ruling class with the aim of reducing physical violence but does not lead to conflict reduction. While the Isara News Agency lays out content aimed at reducing the conflicts that are causing violence, including humanitarian, peace and public participation by creating a framework to balance and negotiating the dominance of the ruling class.

Keywords: Insurgency, Southern Border, Su-ngai Padi, Rattananupap Temple, Thairath Online, Isranews Agency

บทนำ

สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย อันประกอบด้วย จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ยังคงเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง โดยสถิตินับตั้งแต่เดือน มกราคม 2547 ถึงมกราคม 2563 (16 ปี) พบว่ามีผู้เสียชีวิตรวม 7,103 คน บาดเจ็บ 13,247 คน (Deep South Watch, 2020) เป็น “ผู้นำศาสนาและพระสงฆ์” ที่เสียชีวิตจากเหตุการณ์รวม 21 ราย และบาดเจ็บ 25 ราย (Isranews Agency, 2019) ซึ่งล่าสุดเกิดขึ้นจากกรณีเหตุการณ์ยิงถล่มกุฏิและศาลาการเปรียญในวัดรัตนานุกาฬ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2562 เป็นเหตุให้พระสงฆ์มรณภาพ 2 รูป เหตุการณ์ดังกล่าวได้ถูกนำเสนออย่างต่อเนื่องผ่านสื่อมวลชนทั้งประเด็นข้อเท็จจริงในแง่มุมต่าง ๆ อย่างรอบด้าน และมีการสังเคราะห์ หรือวิเคราะห์ผ่านผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาพื้นที่ชายแดนภาคใต้ทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน ส่งผลให้การนำเสนอข่าวและสร้างความหมายที่มีต่อเหตุการณ์ของสื่อมวลชนแตกต่างกันไป จากเดิมที่ไม่ได้นำเสนอประเด็นข่าวเหตุการณ์รายวันที่เกี่ยวข้องกับการก่อเหตุ จำนวนผู้เสียชีวิต และความเสียหายที่เกิดขึ้นเพียงด้านเดียวอย่างในช่วง 2-3 ปีแรกของการเกิดเหตุการณ์ (Buaniaw & Somlok, 2011) หากแต่ได้เสนอแง่มุมการวิเคราะห์ในหลายมิติมากขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงทิศทางการนำเสนอผ่านสื่อมวลชนที่เปลี่ยนแปลงไป (Adthanuchit, 2007) อันเป็นทักษะการวิเคราะห์ความขัดแย้งที่ทำให้ผู้สื่อข่าวพัฒนาไปสู่ผู้สื่อข่าวมืออาชีพที่มีประสิทธิภาพภายใต้แนวคิด “การสื่อข่าวที่ไว้วางใจต่อความขัดแย้ง (Conflict Sensitive Journalism)” มากขึ้น อันเป็นทักษะที่จำเป็นของผู้สื่อข่าวในปัจจุบัน (Krachangkamon, 2008) ที่ต้องนำเสนอเหตุการณ์พร้อมแนวทาง “การแก้ไขปัญหา” หรือสะท้อนให้เห็นมุมมองที่หลากหลายมากขึ้นในพื้นที่ความขัดแย้ง (Thepphaya & Phetmongkol, 2011) ซึ่งเป็นบทบาทใหม่ที่สำคัญของสื่อสารมวลชน และแม้ว่าขอบเขตการสื่อสารจะไม่สามารถขจัดความขัดแย้งให้หมดไปได้ แต่ทว่าการสื่อสารมีโอกาที่จะบรรเทาความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้ (Kaewtep, 1987) อย่างน้อยบทบาทสำคัญคือการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องมากขึ้น

เมื่อพิจารณาการนำเสนอเนื้อหาผ่านสื่อมวลชนในกรณีเหตุการณ์ความรุนแรงดังกล่าว พบว่าทั้งสื่อกระแสหลัก และสื่อกระแสรองได้ให้ความสนใจในการนำเสนออย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาที่เกิดเหตุการณ์ หรือภายหลังการเกิดเหตุการณ์ด้วยมุมมองที่แตกต่างกัน กล่าวคือ สื่อกระแสหลัก ซึ่งเป็นสื่อที่มีขนาดใหญ่ และมีรูปแบบการทำงานที่เป็นทางการในลักษณะบริษัท มักมีเป้าหมายใหญ่อยู่ที่เรื่อง

การค้า หรือการลงทุนเป็นประเด็นหลัก และมุ่งแสวงหากำไร หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากการประกอบการสูงสุด การนำเสนอประเด็นเนื้อหาจึงให้ความสำคัญกับประเด็นที่สามารถดึงดูดหรือสร้างความเชื่อมโยงให้แก่กลุ่มผู้อ่านที่เป็นประชากรกลุ่มหลักของสังคมในขอบเขตที่กว้างขวางได้ โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล และค่านิยมหลักทางสังคมที่เป็นประเด็นในการสร้างความเชื่อมโยงทางความคิดของประชาชนกลุ่มหลักของประเทศได้ (Mccargo, 1997; Ramasoota, 2004) โดยลักษณะดังกล่าวแตกต่างจากสื่อกระแสรองที่อยู่ภายใต้ การทำงานในลักษณะองค์ กรภาคประชาสังคม หรือเครือข่ายมูลนิธิ ที่ประกอบด้วยกลุ่มบุคคลที่สนใจหรืออาสาสมัครเป็นพนักงาน มีเป้าหมาย หรือแรงจูงใจที่ไม่ใช่ประเด็นเรื่องการค้า แต่เป็นการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน คุณค่าทางวัฒนธรรม และการศึกษาเพื่อสร้างความเข้าใจในความแตกต่าง (O’Sullivan, 1993) โดยเฉพาะประเด็นความแตกต่างในเชิงวิถีชีวิตของบางกลุ่มทางสังคมที่มีอัตลักษณ์แตกต่างจากสังคมส่วนใหญ่ โดยการนำเสนอต้องการสร้างความหมายเพื่อข้ามพ้นทางความคิดของคนส่วนใหญ่ของสังคมจาก “ความไม่รู้” “การรับรู้ที่ผิดพลาด” หรือ “ความคิดเชิงอคติ” ในเรื่องต่าง ๆ ไปสู่การสร้าง ความเข้าใจที่ถูกต้องด้วยมุมมองการวิเคราะห์บนพื้นฐานหลักการเชิงเหตุผลที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์รองรับ (O’Sullivan, 1993) ลักษณะดังกล่าวถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยบนพื้นที่สื่อหรือไซเบอร์ (Cyber Democracy) โดยให้ความสำคัญกับมิติของความรู้ (Knowledge) ความหลากหลายทางสังคมหรือความเป็นพหุนิยม (Pluralism) ส่งผลให้ประชาธิปไตยไซเบอร์ถูกเชื่อมโยงกับประชาธิปไตยในภาพรวมผ่านการก่อรูปโครงสร้างพื้นฐานทางการสื่อสาร (IT-based Infrastructure) และพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) ชนิดใหม่ที่มีคุณภาพ ซึ่งครอบคลุม 4 มิติ ประกอบด้วย เสรีภาพ (Freedom) ความเท่าเทียม (Equality) การควบคุม (Control) และการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) (Campbell & Carayannis, 2014; Habermas, 2011; Utamachant, 2011)

ความแตกต่างในการนำเสนอเนื้อหาของสื่อกระแสหลักและสื่อกระแสรองดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการศึกษาชุดความหมายที่ถูกสร้างขึ้นมาระหว่างสองสื่อ คือ สื่อกระแสหลักที่ทำการศึกษาค้นคว้าผ่าน “สื่อไทยรัฐออนไลน์” และสื่อกระแสรอง ที่ทำการศึกษาค้นคว้าผ่าน “สำนักข่าวอิศรา” โดยใช้กรอบแนวคิดวาทกรรม (Discourse Theory) ซึ่งพัฒนามาจากแนวคิดของมิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) นักปรัชญาชาวฝรั่งเศส โดยให้ความสำคัญในประเด็นความสัมพันธ์ของภาษา อำนาจ และความรู้ ซึ่งมีอิทธิพลต่อกระบวนการผลิตอัตลักษณ์และความหมายให้กับสิ่งต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความเป็นจริง

ตัวตนของมนุษย์ เป็นต้น โดยมีโครงสร้างที่กำหนดคำพูดและให้ความหมายของความจริง ประกอบกับมีระบบกฎเกณฑ์ในการสร้างความหมายและความเป็นไปได้ในการพูดถึงความจริงที่กระทำโดยผู้มีอำนาจหรือสถาบันทางสังคมเป็นผู้กำหนดวาทกรรม หรือกรอบความรู้ให้เกิดขึ้นมา (Charoensin-o-larn, 2002; Danuta, 1998) ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจนำกรอบแนวคิดดังกล่าวมาใช้ศึกษาเปรียบเทียบ 2 กรณีผ่านเทคนิคการพิจารณาความเหมือนและความแตกต่าง (most similar and different systems) ตามแนวทางของ John Stuart Mill (Hopkin, 2010; Moses & Knutsen, 2007; Mill, 1882) คือ สื่อไทยรัฐออนไลน์ ในฐานะสื่อกระแสหลัก ซึ่งเป็นสื่อภาคเอกชนที่มีเป้าหมายอยู่ที่เรื่องการค้าและการลงทุน โดยมุ่งแสวงหากำไรและผลประโยชน์เป็นหลัก และสำนักข่าวอิศรา ในฐานะเป็นสื่อกระแสรอง ซึ่งเป็นสื่อที่ทำงานร่วมกันระหว่างเครือข่ายมูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย และได้มุ่งแสวงหากำไรเป็นที่ตั้ง หรือไม่ขายผู้รับสารให้กับบริษัทเพื่อเป็นรายได้ โดยทั้งสองสื่อจะถูกนำมาใช้เป็นหน่วยในการวิเคราะห์ (units of analysis) อันเป็นสื่อที่มีการนำเสนอข่าวเหตุการณ์บุกยิงพระสงฆ์ วัดรัตนานุกาฬ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา อย่างต่อเนื่อง โดยใช้แนวคิดวาทกรรมของ Michel Foucault เพื่อค้นหาความแตกต่างในการสร้างชุด “ความหมาย” ต่อเหตุการณ์บุกยิงพระสงฆ์วัดรัตนานุกาฬ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา ระหว่าง 2 สื่อที่ทำการศึกษา

วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อศึกษาความแตกต่างของชุดความหมายระหว่างสื่อไทยรัฐออนไลน์ และสำนักข่าวอิศราต่อเหตุการณ์ “บุกยิงพระสงฆ์วัดรัตนานุกาฬ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา”

สมมติฐานการวิจัย

ชุดความหมายต่อเหตุการณ์ “บุกยิงพระสงฆ์วัดรัตนานุกาฬ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมา” ของสื่อไทยรัฐออนไลน์ แตกต่างจากสำนักข่าวอิศรา ในประเด็นการใช้คำ ภาษา และความหมายเพื่อนำเสนอเนื้อหา การติดตาม และการตรวจสอบความเป็นจริงของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น

ขอบเขตและกลุ่มเป้าหมายในงานวิจัย

ขอบเขตและกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกจะต้องเป็นสื่อกระแสหลัก ซึ่งเป็นสื่อภาคเอกชนที่มีเป้าหมายอยู่ที่เรื่องการค้าและการลงทุน โดยมุ่งแสวงหากำไรและผลประโยชน์เป็นหลัก และสื่อกระแสรอง ซึ่งเป็นสื่อที่ทำงานร่วมกันระหว่างเครือข่ายมูลนิธิพัฒนาสื่อมวลชนแห่งประเทศไทย และไม่ได้มุ่งแสวงหากำไรเป็นที่ตั้ง หรือไม่ขายผู้รับสารให้กับบริษัทเพื่อเป็นรายได้ ทั้งนี้ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหลายช่องทาง ได้แก่ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มูลนิธิเอสซีจี คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และมูลนิธิโอเพนโซไซตี้ (Open Society Foundation) ของจอร์จ โซรอส โดยใช้เกณฑ์ในการเลือกเก็บข้อมูลเฉพาะประเด็นเนื้อหาข่าวที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์บุกยิงพระสงฆ์ วัดรัตนานุกาฬ อำเภอสว่างโฮงปาดิ จังหวัดนราธิวาส ดังนั้น สื่อกระแสหลักจึงเลือกศึกษาผ่าน สื่อไทยรัฐออนไลน์ (15 ครั้ง/คอลัมน์ข่าว ในรอบ 8 วันที่สื่อมีการนำเสนอ) และสื่อกระแสรองจะเลือกศึกษาผ่านสื่อสำนักข่าวอิศรา (19 ครั้ง/คอลัมน์ข่าว ในรอบ 10 วันที่สื่อมีการนำเสนอ) จำนวนข่าวที่สื่อนำเสนอจึงแสดงให้เห็นว่าทั้งสองสื่อเป็นสื่อที่นำเสนอเหตุการณ์บุกยิงพระสงฆ์วัดรัตนานุกาฬ อำเภอสว่างโฮงปาดิ จังหวัดนราธิวาสอย่างต่อเนื่องระหว่างวันที่ 18 มกราคม 2562 ถึง วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2562 รวม 34 ครั้ง/คอลัมน์ข่าวของทั้งสองสื่อ ในรอบ 13 วัน ดังตารางสรุปการนำเสนอประเด็นข่าว จำแนกตามวัน และจำนวนคอลัมน์ที่ข่าวนำเสนอผ่านสื่อทั้งสองประเภทในตาราง 1

ตาราง 1 สรุปจำนวนการนำเสนอประเด็นข่าว จำแนกตามวัน และจำนวนคอลัมน์ที่ข่าวนำเสนอ

วันที่นำเสนอประเด็น ข่าวเหตุการณ์ฯ	ประเภทสื่อ				ภาพรวม	
	ไทยรัฐ		อิศรา			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
18 ม.ค. 2562	1	6.67	2	10.53	3	8.83
19 ม.ค. 2562	7	46.66	5	26.32	12	35.29
20 ม.ค. 2562	2	13.33	–	0.00	2	5.88

ตาราง 1 (ต่อ)

วันที่นำเสนอประเด็น ข่าวเหตุการณ์ฯ	ประเภทสื่อ				ภาพรวม	
	ไทยรัฐ		อิศรา			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
21 ม.ค. 2562	1	6.67	2	10.53	3	8.83
22 ม.ค. 2562	–	0.00	2	10.53	2	5.88
23 ม.ค. 2562	1	6.67	–	0.00	1	2.94
24 ม.ค. 2562	1	6.67	–	0.00	1	2.94
25 ม.ค. 2562	1	6.67	2	10.53	3	8.83
26 ม.ค. 2562	–	0.00	2	10.53	2	5.88
30 ม.ค. 2562	–	0.00	1	5.26	1	2.94
3 ก.พ. 2562	–	0.00	1	5.26	1	2.94
11 ก.พ. 2562	1	6.67	1	5.26	2	5.88
12 ก.พ. 2562	–	0.00	1	5.26	1	2.94
รวม	15	100.00	19	100.00	34	100.00

ที่มา: ผู้เขียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ทราบความแตกต่างของชุดความหมายต่อเหตุการณ์ “บุกยิงพระสงฆ์วัดรัตนภาพ อำเภอสว่างป่าดี จังหวัดนราธิวาส” ระหว่างสื่อไทยรัฐออนไลน์และสำนักข่าวอิศรา

ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

“ภาษา” ถือว่าเป็นคุณสมบัติพิเศษประการหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการพูด หรือเขียนล้วนเป็นสิ่งที่สร้างขึ้นมาให้เหมาะสมกับสถานการณ์หรือบริบทที่กำลังสื่อสาร โดยเรามักจะใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนเพื่อสร้างกิจกรรมเชิงปฏิบัติการภายในสถาบัน เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง และการเปลี่ยนรูปแบบกลไกเชิงอำนาจของ

ภาษาในการกระทำสิ่งต่าง ๆ โดยภาษาจะถูกใช้ควบคู่กับการกระทำ ปฏิสัมพันธ์ระบบสัญลักษณ์ เครื่องมือ เทคโนโลยี วิธีการคิด คุณค่า ความรู้สึก และความเชื่อซึ่งมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับสิ่งที่สร้างขึ้นมาก่อน หรืออาจจะแตกต่างกัน แต่ภาษาในบริบทของการกระทำเป็นกระบวนการสร้างที่เกิดขึ้นทุกที่และทุกเวลา (Gee, 1999)

หลักการสร้างวาทกรรมผ่านกลไกทางภาษามักสร้างมาจากหลัก 6 ประการ หรือ 6 ด้านของความเป็นจริง ประกอบด้วย 1) ความหมายและคุณค่าในโลกทางวัตถุ 2) กิจกรรม 3) ตัวตนและความสัมพันธ์ 4) การเมือง 5) ความสัมพันธ์ และ 6) ความหมายหรือสัญญา (Gee, 1999)

เมื่อพิจารณาถึงบทบาทหน้าที่ของวาทกรรม พบว่า เป็นปฏิบัติการทางสังคมในการสร้างรูปลักษณ์ความเหมือนจริงของสังคมโลก โดยแนวคิดเกี่ยวกับปฏิบัติการทางสังคม (social practice) จะมองการกระทำใน 2 รูปแบบ/มุมมอง คือ 1) การกระทำในฐานะเป็นรูปธรรมบนพื้นฐานของความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกบุคคลและบริบทที่ผูกโยงไว้ และ 2) การกระทำที่ยึดโยงอยู่กับมิติเชิงสถาบัน และสังคม โดยการวิเคราะห์วาทกรรมจะเกี่ยวข้องกับการศึกษาแนวคิดวาทกรรมที่กระทำผ่านข้อความ (text) การพูด (talk) และระบบสัญลักษณ์วิทยา (semiological system) โดยปฏิบัติการจะตั้งอยู่บนพื้นฐานความสัมพันธ์แบบวิภาษวิธีกับบริบททางสังคม ซึ่งหมายความว่าบางมุมมองที่มีต่อสังคมเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขที่แตกต่างไปตามบริบททางวาทกรรมที่เกิดขึ้นมา (Jørgensen & Phillips, 2002) ฉะนั้น ทฤษฎีทางวาทกรรมจึงมุ่งเน้นในการทำความเข้าใจบริบททางสังคมในฐานะการก่อสร้างที่มีความซับซ้อน โดยในหลักการมองว่า ปรากฏการณ์ทางสังคมทั้งหมดสามารถวิเคราะห์ได้โดยการใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ทางวาทกรรม ที่กระทำผ่านเงื่อนไขของการใช้ภาษา และบริบททางสังคม

เมื่อพิจารณาถึงงานวิจัยที่เคยศึกษาในประเด็นความสัมพันธ์ของสื่อกับการสร้างชุดความหมายต่อเหตุการณ์ความรุนแรงต่อพระสงฆ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่าไม่มีงานชิ้นใดที่กล่าวถึงหรือนำเสนอโดยตรง หากแต่เป็นการศึกษาในภาพรวมของความหมายว่าด้วยความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และความหมายที่มีลักษณะเป็นการพยายามก้าวข้ามผ่านความรุนแรงซึ่งเป็นทางออกของปัญหาที่ต้องการนำพาสังคมชายแดนภาคใต้ไปสู่การมีสันติภาพที่มั่นคง ซึ่งส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการศึกษามิติเชิง “กระบวนการ” ที่มีผลต่อการนำเสนอ “ประเด็น

เนื้อหา” ผ่านสื่อสารมวลชนเป็นหลัก ได้แก่ งานวิจัยเรื่อง “การวางกรอบเนื้อหาข่าวของสื่อเกี่ยวกับความรุนแรงจากความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย” (Tewaphitak, 2012) ที่มุ่งศึกษาการวางกรอบเนื้อหาข่าวของสื่อเพื่อสะท้อนภาพความรุนแรงจากความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย โดยให้ความสนใจในการศึกษาประเด็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการวางกรอบเนื้อหาข่าวของสื่อ โดยศึกษาผ่านกระบวนการนำเสนอเนื้อหาข่าวของ 4 สื่อ ประกอบด้วย สื่อไทยรัฐ มติชน เว็บไซต์ศูนย์ข่าวอิศรา และสำนักข่าวอามาตามแนวทางความคิดของ Robert Entman ใน 7 เหตุการณ์ ระหว่างปี พ.ศ. 2547-2552 โดยไม่มีเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำต่อพระสงฆ์ ผลการศึกษาพบว่าสื่อต่างประเภทกันจะวางกรอบเนื้อหาข่าวความรุนแรงแตกต่างกัน โดยหนังสือพิมพ์จะใช้กรอบของบทบาทหน้าที่เพื่อนิยามเหตุการณ์และวางกรอบไปในทิศทางเรื่องราวทางการเมืองระหว่างรัฐและกลุ่มต่อต้านเป็นหลัก โดยให้คำนิยามว่าเป็นกลุ่มก่อการร้ายแบ่งแยกดินแดน ขณะที่สื่อเว็บไซต์วางกรอบในบทบาทเสนอทางแก้ไขปัญหาไปในทิศทางของมนุษยธรรม และสันติภาพเป็นกรอบหลัก

งานดังกล่าวมีความคล้ายคลึงกับการศึกษาของผู้วิจัยที่ต้องการวิเคราะห์ชุดความหมายจากการนำเสนอเนื้อหาผ่านสื่อ แต่แตกต่างในแง่ของการวิเคราะห์ที่ไม่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของกระบวนการทำงานหรือบทบาทหน้าที่ตามประเภทของสื่อตามแนวทางความคิดของ Robert Entman เหมือนที่ดวงกมลให้ความสนใจ ในขณะที่งานวิจัยเรื่อง “สื่อทางเลือกยุคดิจิทัลกับผลประโยชน์สาธารณะ: กรณีศึกษาการเป็นพื้นที่กลางเพื่อสันติภาพในจังหวัดชายแดนภาคใต้” (Krachangkamon & Chanakarn, 2014) ที่มวัดอุปประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของสื่อทางเลือก ประกอบด้วย สื่อโรงเรียนนักข่าวชายแดนใต้ สำนักข่าวอามา และสถานีวิทยุมีเดียสลตันในการรายงานข่าวและข้อมูลจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยให้ความสำคัญในการวิเคราะห์เชื่อมโยงกับบทบาทหน้าที่ของสื่อทางเลือกเป็นหลัก ซึ่งแตกต่างจากงานของผู้วิจัยที่ไม่ได้ศึกษากระบวนการของสื่อที่มีผลต่อการนำเสนอเนื้อหา (Tewaphitak, 2012) อย่างไรก็ตามมองว่างานชิ้นนี้แม้ไม่ได้ศึกษาชุดความหมายที่กระทำผ่านสื่อโดยตรงแต่มีคุณูปการต่อการขยายมุมมองในการศึกษาชุดความหมายที่ถูกสร้างขึ้นผ่านสื่อทางเลือกในการนำเสนอเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่งานชิ้นนี้ พบว่า “ประเด็นสันติภาพ” เป็นเนื้อหาที่ถูกสร้างขึ้นมา และให้ความหมายต่อ

เหตุการณ์ที่มุ่งเสนอประเด็นทางออกของเหตุการณ์ต่าง ๆ ผ่านการใช้ภาษา ความรอบด้านของเนื้อหา และความหลากหลายของแหล่งข่าว ซึ่งมีส่วนสนับสนุนในการอภิปรายมิติของชุดความหมายต่อเหตุการณ์ความรุนแรงที่ถูกสร้างขึ้นผ่านสำนักข่าวอิสระของผู้วิจัย โดยจุดรวมของงานทั้งสองข้างต้นคือ การให้ความสำคัญในการอภิปรายความสัมพันธ์ระหว่าง “กระบวนการทำงาน” ตามประเภทของสื่อที่มีผลต่อการกำหนดและนำเสนอประเด็นเนื้อหาในการสร้างชุดความหมายต่อเหตุการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีความ “แตกต่าง” จากงานวิจัยเรื่อง “การสะท้อนภาพเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิมในหนังสือพิมพ์ไทย ช่วงปี พ.ศ. 2540” (Lateefe, 1999) ที่ศึกษา “ความหมาย” โดยตรงผ่านภาพสะท้อนเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชาวมุสลิมในหนังสือพิมพ์ไทย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงข้อค้นพบของความหมายที่ถูกสร้างขึ้นมาในลักษณะที่เป็นไปในทิศทางเชิงลบมากกว่าเชิงบวก ผ่านการนำเสนอเนื้อหาที่มโนทัศน์ประกอบของคุณค่าข่าวที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างชาวมุสลิมกับความขัดแย้ง และใช้คำที่แสดงการเร้าอารมณ์ความรู้สึก เช่นเดียวกับงานวิจัยเรื่อง “วาทกรรมเกี่ยวกับภาคใต้และความรุนแรงในสังคมไทย” (Hongladarom & Hongladarom, 2006) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและอุดมการณ์จากการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับเหตุการณ์ในภาคใต้จากข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์มติชน โดยผลการวิจัยส่วนหนึ่งพบว่า การรายงานข่าวเหตุการณ์ภาคใต้มีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สะท้อนมุมมองของสื่อมวลชนว่า “ปัญหาคือไฟ” หรือ “ความยากจนเป็นโรค” กล่าวคือวาทกรรมที่เกิดขึ้นมองว่าปัญหาคือความรุนแรงและความยากจนเป็นสิ่งที่รัฐบาลแก้ไขได้โดยง่ายเปรียบเสมือนกับการให้ยารักษาโรค ฉะนั้น การเลือกนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเป็น “การแต่งแต้มความจริงให้เป็นไปตามวาระของผู้มองเสมอ” ในขณะที่งานวิจัยเรื่อง “การสื่อสารการเมืองผ่านหนังสือเล่มว่าด้วยปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้: กรณีศึกษาในห้วงเวลาปี พ.ศ. 2547-2553” (Saikuea, 2012) ซึ่งสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบริบททางการเมืองและการเปลี่ยนผ่านของรัฐบาลในแต่ละยุค ระหว่างปี พ.ศ. 2547-2553 ที่มีผลต่อการนำเสนอประเด็นเนื้อหาเพื่อสร้างชุดความหมายของความจริงต่อเหตุการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยข้อค้นพบได้แสดงให้เห็นว่าบริบททางการเมืองในแต่ละช่วงของรัฐบาลมีผลต่อการนำไปใช้ประกอบสร้างชุดความหมายและความจริงต่อสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ในลักษณะที่แตกต่างกันตามนโยบาย และบทบาทของรัฐบาลในแต่ละ

ห้วงเวลา ที่มีส่วนในการกำหนดวาระทางการสื่อสารผ่านสื่อสารมวลชนที่ต่างกัน ฉะนั้นงานทั้งสามที่กล่าวในตอนท้ายจึงมีความสัมพันธ์ในการศึกษาชุดความหมายที่กระทำผ่านสื่อโดยตรง คือ ความหมายของการเป็นชาวมุสลิมในหนังสือพิมพ์ไทย ความหมายของเหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และความหมายของบทบาทภาครัฐในสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งทั้งสามมิติได้ถูกนำมาสื่อสารผ่านการถ่ายภาพ คำ และภาษาในการสร้างชุดความหมายที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชนที่เป็นไปในทิศทางเดียวกับเป้าหมายในการศึกษาวิจัยเรื่องนี้

วิธีการศึกษา

1. วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยเรื่องนี้เป็นงานศึกษาข้อมูลด้านการวิเคราะห์เชิงปริมาณในเนื้อหาข่าวด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มีรายละเอียดประกอบด้วยรูปแบบภาษาที่ใช้ในการเขียน และคำ วลี หรือภาษาที่ใช้นำเสนอประเด็นเนื้อหาข่าวเหตุการณ์บุกยิงพระสงฆ์ วัดรัตนานุกาฬ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา โดยการใช้สถิติความถี่ ร้อยละ และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อวิเคราะห์ภาพรวมรูปแบบประเด็นเนื้อหาข่าวโดยจะใช้การวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse analysis) ผ่านภาษาที่ใช้ในการเขียน และการวิเคราะห์แก่นสาระสำคัญของเนื้อหา (Thematic analysis) ที่สะท้อนให้เห็นชุดความหมายซึ่งถูกนำเสนอผ่านสื่อ โดยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ผ่านการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในเนื้อหาข่าวโดยใช้คอมพิวเตอร์ในการประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS และใช้สถิติพรรณนาประกอบด้วย ความถี่ และร้อยละ

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาของข่าวด้วยการนับคำในเนื้อหาข่าวเหตุการณ์บุกยิงพระสงฆ์ วัดรัตนานุกาฬ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา ในสื่อทั้งสองประเภทเพื่อแสดงให้เห็นรูปแบบและความแตกต่างในการเขียนหรือนำเสนอประเด็นเหตุการณ์ดังกล่าว

2. วิธีการเก็บข้อมูล

งานวิจัยเรื่องนี้จะเก็บข้อมูลการนำเสนอข่าวเหตุการณ์บุกยิงพระสงฆ์ วัดรัตนานุกาฬ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา ผ่านสื่อทั้ง 2 ประเภท ที่ได้นำเสนอประเด็นข่าวระหว่างวันที่ 18 มกราคม 2562 ถึง วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2562 ดังสรุป

ในตาราง 1 ผ่านการสืบค้นข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ แล้วทำการรวบรวมอย่างเป็นระบบในตารางแจกแจงข้อมูล (Coding Sheet) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลจากคำและข้อความที่ปรากฏในเนื้อหาข่าว (Thematic Analysis) เพื่อหาจุดรวมของประเด็นเนื้อหาข่าว (Theme) ที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อทั้ง 2 ประเภท โดยกระบวนการดังกล่าวจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ชุดความหมายภายใต้กรอบแนวคิดวาทกรรม (Discourse Theory) ของมิเชล ฟูกูต์ (Michel Foucault) ที่ถูกสร้างผ่านการนำเสนอในเนื้อหาข่าว จากนั้นจะทำการตรวจสอบความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูล โดยแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับข้อมูลเพื่อตรวจสอบความถูกต้องภายใน (Internal Validity) ผ่านวิธีแบบสามเส้า (Triangulation) คือ การตรวจสอบความถูกต้องด้านข้อมูล ด้านผู้วิจัย และด้านวิธีการที่ใช้ เพื่อยืนยันความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้ และระดับผลการศึกษา เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือหรือวางใจได้ ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องภายนอก (External Validity) ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล และเขียนรายงานสรุปเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้วิธีการพรรณนา (Description)

ผลการศึกษา

สำหรับการศึกษาเรื่องการสร้างชุดความหมายต่อเหตุการณ์บุกยิงพระสงฆ์ วัดรัตนานุภาพ อำเภอสุโขทัย จ.สุโขทัย การศึกษา สื่อไทยรัฐ และสำนักข่าวอิศรานัน ผู้วิจัยจะขอนำเสนอข้อมูลการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ข่าวในเชิงปริมาณ ระหว่างสื่อไทยรัฐ และสำนักข่าวอิศรา จากประเด็นเนื้อหาข่าว ดังนี้

1. การใช้คำและภาษาที่เกี่ยวข้องกับ “บุคคล” และ “การกระทำ” ในบริบทเหตุการณ์บุกยิงพระสงฆ์ วัดรัตนานุภาพ อำเภอสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย

1.1 สื่อไทยรัฐให้ความสำคัญกับการนำเสนอประเด็นเนื้อหาข่าว “บุคลากรภาครัฐ” มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.17 ประกอบด้วยการกระทำของรัฐบาล ผู้นำพรรคการเมือง ฝ่ายความมั่นคง ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง และเจ้าหน้าที่ภาครัฐอื่น ๆ รองลงมา “พระสงฆ์” คิดเป็นร้อยละ 27.20 และตามด้วย “คนร้าย และคำที่แสดงถึงผู้ก่อการร้าย” คิดเป็นร้อยละ 19.06

1.2 สำนักข่าวอิศราให้ความสำคัญในการนำเสนอ “พระสงฆ์” มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.50 รองลงมา “บุคลากรภาครัฐ” ประกอบด้วยการกระทำของ รัฐบาล ผู้นำพรรคการเมือง ฝ่ายความมั่นคง ตำรวจ ทหาร ฝ่ายปกครอง และ เจ้าหน้าที่ภาครัฐอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 24.65 และตามด้วย “คนร้าย และคำที่แสดงถึง ผู้ก่อการร้าย” คิดเป็นร้อยละ 20.77

ฉะนั้น ความถี่หรือน้ำหนักในการนำเสนอจึงพบว่ามี ความแตกต่างกัน คือ สื่อ ไทยรัฐจะให้น้ำหนักต่อการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่แสดงให้เห็นบทบาทและ ความสำคัญของภาครัฐ องค์กรทางศาสนา และพรรคการเมืองในสัดส่วนที่มากกว่า สำนักข่าวอิศรา โดยมุ่งนำเสนอบทบาทเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ผ่านการให้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีความน่าเชื่อถือ ในขณะที่สำนักข่าวอิศราจะให้ความสำคัญในการนำเสนอบทบาทของพระสงฆ์ในแง่มุมมองต่อการสร้างความเข้มแข็งให้กับศาสนา ผ่านการเชิดชูคุณธรรมความดี และการไม่ใช้ความรุนแรง โดยมองว่าเป็นกลไกที่สามารถนำพาไปสู่สันติภาพได้ ผ่านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกลุ่มคนที่มีความแตกต่างทางศาสนาในการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงภาพรวมการนำเสนอผ่านพาดหัวข่าวและ ประเด็นเนื้อหาข่าวกลับพบว่ามีความทรงกลมหลักที่เกิดขึ้นมาจากการใช้คำและภาษา ประกอบด้วย

1. วาทกรรมกรเขียนพาดหัวข่าวและประเด็นเนื้อหาข่าวที่เป็นกลุ่มเจ้าหน้าที่ หรือผู้ปฏิบัติการ (Authority Group) ในฐานะผู้มีอำนาจปฏิบัติการตามหน้าที่และ กระทำการตามกฎหมาย

2. วาทกรรมกรเขียนพาดหัวข่าวและประเด็นเนื้อหาข่าวที่เป็นกลุ่มผู้ก่อการร้าย โจร หรือผู้ก่อความไม่สงบ ผู้ต่อต้านอำนาจรัฐ (Anti Power Group) ทั้งในฐานะ ผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ

3. วาทกรรมกรเขียนพาดหัวข่าวและประเด็นเนื้อหาข่าวลักษณะที่เป็นกลุ่ม ผู้ได้รับผลกระทบหรือกลุ่มผู้ตกเป็นเหยื่อจากเหตุการณ์ (Victim Group) ซึ่งในที่นี้คือ พระสงฆ์ และประชาชนที่อยู่ในพื้นที่

2. การใช้คำและภาษากระหนองที่ให้ความหมายเชิงอารมณ์ความรู้สึกและ สร้างพลังทางภาษาที่มากขึ้น

ตาราง 2 แสดงค่าและวลีที่แสดง “อารมณ์ความรู้สึก” ภายใต้สถานการณ์บุกยง
พระสงฆ์ วัดรัตนานุกาพ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส ที่ปรากฏ
ในการนำเสนอผ่านสื่อไทยรัฐและสำนักข่าวอิศรา

ภาษาที่ใช้แสดงอารมณ์ ความรู้สึกในสถานการณ์ ที่ปรากฏผ่านพาดหัวข่าว และประเด็นเนื้อหาข่าว	ประเภทสื่อ				ภาพรวม	
	ไทยรัฐ		อิศรา			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พาดหัวข่าว						
โหดร้าย	1	16.67	–	0.00	1	11.11
สะท้อนชาวพุทธ	1	16.67	–	0.00	1	11.11
พระได้ผวา	1	16.67	–	0.00	1	11.11
สุดป่าเถื่อน	2	33.33	–	0.00	2	22.22
คดีอื้อฉาว	1	16.67	–	0.00	1	11.11
เสี่ยงอันตราย เป็นเป้า รุนแรง	–	0.00	1	33.33	1	11.11
ในวันที่เศร้าสูญเสีย	–	0.00	1	33.33	1	11.11
วันนี้ไม่มีเจ้าอาวาส	–	0.00	1	33.33	1	11.11
รวม	6	100.00	3	100.00	9	100.00
ประเด็นเนื้อหาข่าว						
สุดสลดเห็นกับตา/เศร้า สลด/โศกเศร้า	3	6.82	1	4.76	4	6.1
เสี่ยงป็นดังสนั่นหวั่นไหว	3	6.82	1	4.76	4	6.15
ชาวบ้านพากันหวีดร้อง	2	4.54	1	4.76	3	4.62
ชายแดนใต้ร้อนระอุ	–	0.00	2	9.53	2	3.07
ชายแดนใต้เดือด	1	2.27	–	0.00	1	1.54
ระเบิดดักเล่นน้ำร้างละ	1	2.27	–	0.00	1	1.54
ทหารฮึดสู้	1	2.27	–	0.00	1	1.54
เสี่ยงป็นดังกึกก้อง	1	2.27	–	0.00	1	1.54
ตกใจร้องไห้	1	2.27	–	0.00	1	1.54

ตาราง 2 (ต่อ)

ภาษาที่ใช้แสดงอารมณ์ ความรู้สึกในสถานการณ์ ที่ปรากฏผ่านพาดหัวข่าว และประเด็นเนื้อหาข่าว	ประเภทสื่อ				ภาพรวม	
	ไทยรัฐ		อิสรา			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ฉีกวางตำรวจ	1	2.27	–	0.00	1	1.54
สร้างความสะเทือนใจ	1	2.27	3	14.29	4	6.15
หวาดผวา/พวาหนัก	2	4.54	–	0.00	2	3.07
หวาดกลัว	–	0.00	1	4.76	1	1.54
ส่งผลกระทบต่อขวัญกำลังใจ/เสียขวัญ	1	2.27	1	4.76	2	3.07
การกระทำที่อุกอาจ	4	9.09	–	0.00	4	6.15
น่ารังเกียจทางศีลธรรม	–	0.00	1	4.76	1	1.54
ฆาตกรรมสันติภาพ	–	0.00	1	4.76	1	1.54
มีดบดทางปัญญา	–	0.00	1	4.76	1	1.54
การกระทำที่ป่าเถื่อน	6	13.63	2	9.53	8	12.31
ไร้มนุษยธรรม/ไร้จิตสำนึก	5	11.36	1	4.76	6	9.23
โหดเหี้ยม/โหดร้ายทารุณ เยี่ยงสัตว์ป่า	3	6.82	–	0.00	3	4.62
สถานการณ์อึมครึมตึงเครียด	2	4.54	1	4.76	3	4.62
ห่างไกลสันติสุข	–	0.00	1	4.76	1	1.54
พระสงฆ์ชายแดนใต้พวา ไม่กล้าออกบิณฑบาต	1	2.27	–	0.00	1	1.54
โจรใต้เลี่ยมให้แตกแยก	1	2.27	–	0.00	1	1.54
ออกจากวัดไปกินนิมนต์ แต่ละครั้งไม่รู้จะมีชีวิตกลับมา หรือไม่ (ความหวาดกลัว)	2	4.54	–	0.00	2	3.07
รอใส่บาตรบางตา	1	2.27	–	0.00	1	1.54

ตาราง 2 (ต่อ)

ภาษาที่ใช้แสดงอารมณ์ ความรู้สึกในสถานการณ์ ที่ปรากฏผ่านพาดหัวข่าว และประเด็นเนื้อหาข่าว	ประเภทสื่อ				ภาพรวม	
	ไทยรัฐ		อิศรา			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กลัวโจรได้	1	2.27	–	0.00	1	1.54
พฤติกรรมสุดโต่ง	–	0.00	2	9.53	2	3.07
คราบน้ำตาจากเหตุการณ์ เหือดแห้ง	–	0.00	1	4.76	1	1.54
รวม	44	100.00	21	100.00	65	100.00

ที่มา: ผู้เขียน

จากตาราง 2 ได้แสดงให้เห็นถึงการใช้คำและภาษาค่นองที่ให้ความหมายเชิง “อารมณ์ความรู้สึก” โดยพบว่า

- สื่อไทยรัฐให้ความสำคัญกับการนำเสนอประเด็นเนื้อหาด้วยการใช้ภาษาค่นองที่ให้ความหมายเชิง “อารมณ์ความรู้สึก” ด้วยคำว่า “การกระทำที่ป่าเถื่อน” มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.63 รองลงมา ได้แก่ คำว่า “ไร้มนุษยธรรม/ไร้จิตสำนึก” คิดเป็นร้อยละ 11.36 และคำว่า “การกระทำที่อกอาจ” คิดเป็นร้อยละ 9.09
- สำนักข่าวอิศราให้ความสำคัญกับการนำเสนอประเด็นเนื้อหาด้วยการใช้ภาษาค่นองที่ให้ความหมายเชิง “อารมณ์ความรู้สึก” ด้วยคำว่า “สร้างความสะเทือนใจ” มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 14.29 รองลงมา ได้แก่ คำว่า “ชายแดนใต้ร้อนระอุ” “การกระทำที่ป่าเถื่อน” และ “พฤติกรรมที่ สุดโต่ง” เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 9.53 ของแต่ละคำ

ฉะนั้น ความถี่หรือน้ำหนักในการนำเสนอจึงพบว่า สื่อไทยรัฐได้ให้น้ำหนักต่อการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่มีนัยยะในเชิงอารมณ์ความรู้สึก และพลวัตของเหตุการณ์ความรุนแรงที่แสดงถึงความหวาดกลัวมากกว่าสำนักข่าวอิศรา โดยเมื่อวิเคราะห์พบว่าการใช้คำ/วลีของไทยรัฐมีลักษณะเป็นการเล่นคำที่มีนัยยะอารมณ์ความรู้สึกโดยเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ความรุนแรงเพื่อสร้างความกลัวต่อพื้นที่ให้แก่ผู้อ่าน ในขณะที่สำนักข่าวอิศราใช้คำขยายที่แสดงถึงผลกระทบจากการกระทำและการเรียงประโยคมีนัยยะเป็นการเขียนเชิงวิเคราะห์

3. การใช้ภาษาที่เป็นสัญลักษณ์เฉพาะกลุ่ม (ผู้ก่อเหตุ)

ตาราง 3 แสดงคำและวลีที่ใช้เรียก “ผู้ก่อเหตุ” ภายใต้สถานการณ์บุกยิงพระสงฆ์ วัดรัตนานุภาพ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนครราชสีมา ที่ปรากฏในการนำเสนอผ่านสื่อไทยรัฐและสำนักข่าวอิศรา

ภาษาที่ใช้เรียกผู้ก่อเหตุ ในสถานการณ์ที่ ปรากฏผ่านพาดหัวข่าว และเนื้อหาข่าว	ประเภทสื่อ				ภาพรวม	
	ไทยรัฐ		อิศรา			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
พาดหัวข่าว						
ชายชุดดำ	2	22.22	–	0.00	2	12.5
โจรใต้ทมิฬ	1	11.11	–	0.00	1	6.25
คนร้าย	3	33.33	–	0.00	3	18.75
โจรใต้	2	22.22	–	0.00	2	12.5
กลุ่มบุงวัด	1	11.11	–	0.00	1	6.25
ทีมฆ่าพระ	–	0.00	1	14.29	1	6.25
อาชญากรรมสงคราม	–	0.00	1	14.29	1	6.25
กลุ่มสุดโต่ง	–	0.00	1	14.29	1	6.25
กลุ่มปวนใต้	–	0.00	1	14.29	1	6.25
แก๊งยิงพระ	–	0.00	2	28.57	2	12.5
ผู้ต้องสงสัย	–	0.00	1	14.29	1	6.25
รวม	9	100.00	7	100.00	16	100.00
ประเด็นเนื้อหาข่าว						
คนร้ายชุดดำ (คล้ายทหาร)	5	4.55	1	0.74	6	2.44
ชายฉกรรจ์แต่งชุดดำ	5	4.55	1	0.74	6	2.44
อาชญากรรมสงคราม	2	1.81	2	1.47	4	1.63
อาชญากร	–	0.00	1	0.74	1	0.41

ตาราง 3 (ต่อ)

ภาษาที่ใช้เรียกผู้ก่อเหตุ ในสถานการณ์ที่ ปรากฏผ่านพาดหัวข่าว และเนื้อหาข่าว	ประเภทสื่อ				ภาพรวม	
	ไทยรัฐ		อิศรา			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชาตาน	–	0.00	1	0.74	1	0.41
ผู้ก่อเหตุ	7	6.36	21	15.44	28	11.38
คนร้าย	47	42.73	63	46.32	110	44.71
พวกรนอกศาสนา	4	3.64	–	0.00	4	1.63
โจรใต้	7	6.36	–	0.00	7	2.85
โจรบก	2	1.82	–	0.00	2	0.81
โจรก่อการร้าย	6	5.45	–	0.00	6	2.44
ผู้ก่อความ(เหตุ)รุนแรง/ ผู้ก่อเหตุการณ์	9	8.18	21	15.44	30	12.19
ปีอาร์เอ็น	–	0.00	7	5.14	7	2.85
กลุ่มก่อความไม่สงบ/ กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง	12	10.91	7	5.14	19	7.72
ฝ่ายตรงข้าม	1	0.91	–	0.00	1	0.41
ผู้ต้องสงสัย	2	1.82	2	1.47	4	1.63
กลุ่มติดอาวุธ	1	0.91	9	6.62	10	4.06
รวม	110	100.00	136	100.00	246	100.00

ที่มา: ผู้เขียน

จากตาราง 3 ประเด็นเนื้อหาข่าวเมื่อพิจารณาถึงคำและวลีที่ใช้เรียก “ผู้ก่อเหตุ” พบว่า ทั้งสื่อไทยรัฐและสำนักข่าวอิศราให้ความสำคัญกับการนำเสนอประเด็นเนื้อหา ด้วยการใช้คำและวลีที่ใช้เรียก “ผู้ก่อเหตุ” ด้วยคำว่า “คนร้าย” มากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 42.73 ในสื่อไทยรัฐ และร้อยละ 46.32 ในสำนักข่าวอิศรา อย่างไรก็ตาม สื่อไทยรัฐได้สร้างความเป็นตัวตนของผู้ก่อเหตุผ่านรูปสัญลักษณ์ทางกายภาพภายนอก

เป็นหลัก เช่น การใช้สื่อเป็นสัญลักษณ์ยืนยันความเป็นตัวตน และการใช้คำเชิงเปรียบเทียบกับความเป็นตัวตนที่ไร้อารยะ ไม่มีศาสนา ดุร้าย ซึ่งเป็นตัวตนที่ไม่ได้ผ่านการขัดเกลา ในขณะที่สำนักข่าวอิศรา มีการนำเสนอผ่านการเชื่อมโยงกับแนวคิดวิชาการที่ต้อองอาศัยการตีความ และการใช้คำมาตรฐานกลางในการสร้างความเป็นตัวตนของผู้ก่อเหตุ

4. แสดงประเด็นเนื้อหาหลัก (Themes) ที่ปรากฏในประเด็นข่าวเหตุการณ์บุกยิงพระสงฆ์ วัดรัตนานุกาพ

ตาราง 4 แสดงความหมายใน “ประเด็นเนื้อหาหลัก” ภายใต้สถานการณ์บุกยิงพระสงฆ์ วัดรัตนานุกาพอำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส ที่ปรากฏในการนำเสนอผ่านสื่อไทยรัฐและสำนักข่าวอิศรา

ความหมายของประเด็น เนื้อหาข่าว	ประเภทสื่อ				ภาพรวม	
	ไทยรัฐ		อิศรา			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อารมณ์ความรู้สึก และพลวัตของเหตุการณ์ ความรุนแรงที่แสดงถึง “ความหวาดกลัว”	5	7.04	4	4.35	9	5.52
บทบาทและความสำคัญ ของภาครัฐ องค์การทาง ศาสนา และพรรคการเมือง	29	40.85	7	7.61	36	22.09
การสร้างความเป็นศัตรูให้ แก่กลุ่มผู้ก่อการร้าย	5	7.04	4	4.35	9	5.52
องค์กรนอกภาครัฐ องค์กร เคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชน และองค์กรระหว่างประเทศ	2	2.82	1	1.09	3	1.84
ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์	9	12.68	28	30.44	37	22.70
การแจ้งเตือนภัยให้ เฝ้าระวัง	3	4.22	6	6.52	9	5.52
การสร้างความเข้าใจใหม่	3	4.22	8	8.69	11	6.75
แนวคิดสันติภาพ	2	2.82	7	7.61	9	5.52

ตาราง 4 (ต่อ)

ความหมายของประเด็น เนื้อหาข่าว	ประเภทสื่อ				ภาพรวม	
	ไทยรัฐ		อิศรา			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การวิพากษ์การทำงานของ ภาครัฐ	4	5.63	13	14.13	17	10.43
ศาสนาและหลักคุณธรรม	8	11.27	14	15.21	22	13.50
สถาบันพระมหากษัตริย์กับ การเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ	1	1.41	–	0.00	1	0.61
รวม	71	100.00	92	100.00	163	100.00

ที่มา: ผู้เขียน

จากตาราง 4 ได้แสดงให้เห็นถึงภาพรวมโดยสรุปของประเด็นเนื้อหาหลัก (Themes) กล่าวคือ

1. สื่อไทยรัฐ ส่วนใหญ่มีลักษณะการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ “บทบาทและความสำคัญของภาครัฐ องค์การทางศาสนา และพรรคการเมือง” ที่มีความสัมพันธ์กับรัฐบาลมากที่สุด รวม 29 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.85 รองลงมา ประเด็นเนื้อหาที่แสดงถึง “ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์” รวม 9 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.68 และประเด็นเนื้อหาที่แสดงถึง “ศาสนาและหลักคุณธรรม” รวม 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 11.27

2. สำนักข่าวอิศรา พบว่าส่วนใหญ่มีลักษณะการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ “ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์” มากที่สุด รวม 28 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 30.44 รองลงมา ประเด็นเนื้อหาที่แสดงถึง “ศาสนาและหลักคุณธรรม” รวม 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 15.21 และประเด็นเนื้อหาที่แสดงถึง “การวิพากษ์การทำงานของภาครัฐ” รวม 13 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 14.13

ภาพรวมของประเด็นเนื้อหาหลัก (Themes) ดังกล่าวได้แสดงให้เห็นนัยยะสำคัญของชุดความหมาย

1. สื่อไทยรัฐให้น้ำหนักต่อการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและความสำคัญของภาครัฐ องค์การทางศาสนา และพรรคการเมืองในสัดส่วนที่มากกว่า

สำนักข่าวอิศรา โดยเชื่อมโยงให้เห็นบทบาทเจ้าหน้าที่ภาครัฐในการแก้ไขปัญหาผ่าน การนำเสนอมิติการกระทำเพื่อความหนักแน่นในข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีความน่าเชื่อถือ โดยเฉพาะการเน้นให้เห็นถึงหลักฐานเชิงประจักษ์ในลักษณะที่เป็นวัตถุและอื่น ๆ ที่ค้นพบในที่เกิดเหตุ ในขณะที่สำนักข่าวอิศราจะใช้หลักฐานเชิงประจักษ์เป็นวัตถุ ในการศึกษาผ่านการสังเคราะห์และวิเคราะห์บนพื้นฐานแนวคิดทฤษฎีเพื่อนำเสนอ ให้เห็นภาพรวมของปัญหาและผลกระทบในปัจจุบันที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่าง เหตุการณ์ในอดีต และอนาคต รวมทั้งสร้างความหนักแน่นให้กับที่มาของข้อมูลเพื่อสร้าง ความน่าเชื่อถือของการค้นพบ หรือการติดตามสถานการณ์ความรุนแรงฯ กรณีนี้ แสดงให้เห็นว่าสื่อไทยรัฐให้ความสำคัญต่อบทบาทการกระทำของรัฐส่วนกลาง และสร้างความหมายให้กับความเป็นชาติที่ผูกโยงกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่งไม่ ปรากฏการนำเสนอในสำนักข่าวอิศรา

2. สำนักข่าวอิศราจะให้น้ำหนักต่อการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่มีนัยยะ เป็นการแจ้งเตือนภัยให้เผ่าระวังโดยมีสัดส่วนที่มากกว่าสื่อไทยรัฐ ทั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์ จะพบว่า สื่อไทยรัฐส่วนใหญ่มีการแจ้งเตือนโดยเชื่อมโยงกับบทบาทของภาครัฐ ซึ่งเป็นที่มาของข้อมูลเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ

3. สำนักข่าวอิศราจะให้น้ำหนักต่อการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่มีนัยยะในเชิง การวิพากษ์การทำงานของภาครัฐในสัดส่วนที่มากกว่าสื่อไทยรัฐ ซึ่งจากการวิเคราะห์ พบว่าสื่อไทยรัฐมีการเลือกข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ หรือบุคคลต่าง ๆ มาใช้ประกอบ การนำเสนอในบริบทการวิพากษ์ภาครัฐ แสดงให้เห็นว่าการสร้างความหมายเชิง การวิพากษ์มิได้มาจากการกระทำของสื่อโดยตรง แตกต่างจากการสร้างความหมาย ของสำนักข่าวอิศราที่มาจากการกระทำโดยตรงของสื่อหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ ผลิตสื่อในเชิงการวิพากษ์ ตรวจสอบ และวิเคราะห์บนพื้นฐานข้อมูลที่ได้จาก การสังเคราะห์ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันเพื่อแสดงแง่มุมที่เป็นปัญหาเชิงนโยบายซึ่ง ประสบความล้มเหลว โดยเฉพาะการวิพากษ์การใช้กลไกทหารนำการเมืองเพื่อแก้ไข ปัญหา ในที่นี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงบทบาทของสื่อกับการตรวจสอบการทำงานของ ภาครัฐ และความโปร่งใสในการทำงานของรัฐบาลที่มีต่อการแก้ไขปัญหาจังหวัด ชายแดนภาคใต้

4. สำนักข่าวอิศราจะให้ความสำคัญต่อชุดความหมายที่เป็นแนวคิดเชิงวิชาการ ซึ่งเป็นที่มาในการกระทำการก่อเหตุรุนแรง พร้อมทั้งสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง ต่อภาพลักษณ์ศาสนาอิสลามที่ไม่ได้เป็นต้นเหตุของสถานการณ์ และนัยยะเชิง ความสัมพันธ์ที่ตึงระหว่างชาวพุทธและมุสลิมบนรากฐานที่ปฏิเสธความรุนแรงทุกรูปแบบ

และสามารถอยู่ร่วมกันได้ โดยแตกต่างจากสื่อไทยรัฐที่ให้น้ำหนักต่อการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่มีนัยยะเป็นการสร้างความเข้าใจใหม่ในสัดส่วนที่น้อยกว่าสำนักข่าวอิศรา ซึ่งเมื่อวิเคราะห์พบว่าไทยรัฐมีการนำเสนอความเข้าใจใหม่ด้วยการแก้ไขข้อมูลเพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ถูกต้องให้กับการกระทำของภาครัฐ

5. สำนักข่าวอิศรา มีการนำเสนอโดยใช้ข้อมูลเชิงวิชาการ (แนวคิด และนักคิด) ร่วมกับการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างอดีตและปัจจุบัน และให้ความหมายต่อบริบททางศาสนาที่มีส่วนเสริมสร้างสันติภาพ ซึ่งแตกต่างจากสื่อไทยรัฐที่ให้น้ำหนักในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่มีนัยยะในการให้ความสำคัญต่อแนวคิดสันติภาพในสัดส่วนที่น้อยกว่าสำนักข่าวอิศรา อย่างไรก็ตามแม้จะพบว่าการมีสัดส่วนที่น้อยหากแต่การนำเสนอเนื้อหาของสื่อไทยรัฐยังคงมีพื้นที่ในการนำเสนอข้อมูลเชิงประจักษ์ทางวิชาการตั้งการเสนอทเรียนในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงจากกรณีอื่น ๆ ซึ่งได้มาจากฐานข้อมูลเครือข่ายภาคประชาชนและสถาบันวิชาการ เพียงแต่ไม่ได้สะท้อนนัยยะเชิงการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ผลิตสื่อแต่อย่างใด

อภิปรายผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์วาทกรรมภายใต้กรอบประเด็นเนื้อหาข่าวเหตุการณ์บุกยิงพระสงฆ์วัดรัตนานุกาฬ อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดนครราชสีมาพบว่า ทั้งสื่อกระแสหลักคือ ไทยรัฐออนไลน์ และสื่อกระแสรองคือ สำนักข่าวอิศราต่างนำเสนอประเด็นเหตุการณ์ดังกล่าวในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์ภาษาหรือโครงสร้างทางวาทกรรมพบว่า ตำแหน่งผู้กระทำที่เป็นผู้ก่อการร้ายในสื่อไทยรัฐและสำนักข่าวอิศราจะใช้คำว่า “คนร้าย” มากที่สุด อีกทั้งตำแหน่งของผู้กระทำในประโยคยังสะท้อนคู่ตรงข้ามความรุนแรงคือ รัฐ กับผู้ก่อการร้าย

นอกจากนี้ พบข้อสังเกตบางประการคือ สื่อไทยรัฐในฐานะเป็นสื่อกระแสหลักมักนำเสนอโดยการละประธานที่เป็นภาพตัวแทนของผู้ก่อการร้าย โดยจะมีคำกริยาที่เป็นการกระทำของผู้ก่อการร้ายขึ้นต้นประโยค หรือหากมีประธานที่เป็นภาพตัวแทนของผู้ก่อการร้าย ภาพตัวแทนเหล่านั้นจะมีทิศทางในการเล่นคำหรือสร้างความหมายผ่านการเชื่อมโยงคำขยายที่แสดงให้เห็นถึงความน่าสะพรึงกลัวให้กับผู้รับสาร ได้แก่ คนร้ายชุดดำ ชายฉกรรจ์แต่งชุดดำ พวกนอกศาสนา โจรนรก เป็นต้น หรือการเลือกใช้คำที่สร้างความหมายต่อพื้นที่ในเชิงอารมณ์ความรู้สึกที่รุนแรงและน่าหวาดกลัวให้แก่ผู้รับสารเพื่อสร้างความรู้สึกร่วม ได้แก่ ไม่กล้าปณิธาตกร อย่าหลงกลเลี่ยมล่าตัวคนร้าย เป็นต้น การใช้คำดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึง การใช้ลักษณะทางกายภาพ

วิธีการ การกระทำหรือผลพวงจากการกระทำของผู้ก่อการร้ายในการสร้างความหมายที่เราอารมณ์ความรู้สึกให้แก่ผู้รับสารได้มาก เพื่อสร้างความจดจำให้แก่ผู้รับสารว่าข่าวดังกล่าวหมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้หรือพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ของความรุนแรงมากกว่าจะเป็นข่าวอาชญากรรม หรือเหตุการณ์ความรุนแรงทั่วไปที่เกิดขึ้นในพื้นที่หรือท้องที่อื่น ๆ

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความไม่สอดคล้องกับสมมติฐานบางประการ เนื่องจากไม่ได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของการใช้คำและภาษาเพื่อสื่อความหมายที่แยกออกจากกันให้เห็นความแตกต่างได้อย่างชัดเจน เนื่องจากสำนักข่าวอิศราได้มีการเลือกใช้คำและภาษาที่บ่งบอกถึงผู้ก่อการร้ายที่ไม่แตกต่างจากสื่อไทยรัฐออนไลน์มากนัก ดังปรากฏการเลือกใช้คำที่เหมือนกับสื่อไทยรัฐเพียงแต่บางคำมีน้ำหนักหรือสัดส่วนในการนำเสนอที่น้อยกว่า ทั้งนี้ พบว่ามีการเลือกใช้คำเพื่อบรรยายหรือสร้างภาพตัวแทนของกลุ่มผู้ก่อการร้ายที่นอกเหนือไปจากการนำเสนอของสื่อไทยรัฐออนไลน์ โดยมุ่งนำเสนอภาพลักษณ์ที่มีความเฉพาะเจาะจงลงไปของกลุ่มผู้กระทำการ ได้แก่ ปิอาร์เอ็น กลุ่มติดอาวุธ หรือมีการเปรียบเทียบโดยใช้อุปมาอุปไมย ได้แก่ การใช้คำว่า ซาตาน ซึ่งเป็นตัวตนที่ปรากฏอยู่ในคัมภีร์ของศาสนาอิสลามโดยศาสนาอิสลามเป็นหนึ่งในกลุ่มศาสนาดังกล่าว ซึ่งเป็นกลุ่มที่นำพาความชั่วร้ายและเป็นผู้ชักจูงมวลมนุษยย์ไปในทางที่ผิด เป็นศัตรูตัวฉกาจ เป็นตัวแทนแห่งภัยชั่วร้ายหรือบางครั้งเรียกว่าปีศาจ ซึ่งกลายมาเป็นสัญลักษณ์ของความชิงชัง เป็นต้น ซึ่งการเลือกใช้คำดังกล่าวกลับสะท้อนให้เห็นความเหมือนกันกับการเลือกใช้คำของสื่อไทยรัฐออนไลน์ที่เลือกใช้คำว่า “โจรใต้ทมิฬ” ซึ่งเป็นคำที่แฝงไปด้วยนัยยะเชิงอคติ กล่าวคือ การใช้คำว่า “ทมิฬ” แสดงให้เห็นถึง การสร้างภาพลักษณ์ของโจรใต้ที่มีความโหดเหี้ยม โดยนำความรู้สึกเข้ามาเป็นส่วนประกอบในการสร้างความหมาย ในขณะที่อีกนัยยะหนึ่งการใช้คำว่า “ทมิฬ” ยังถือว่าเป็นการเหยียดเชื้อชาติ หรือสร้างการมีอคติทางชาติพันธุ์ในเชิงดูถูก เพราะเมื่อพิจารณาความหมายจากพจนานุกรมพบว่า คำว่า “ทมิฬ” หากเป็นคำนามจะหมายถึง “ชนพื้นเมืองอินเดียเผ่าหนึ่ง ส่วนใหญ่อยู่ทางตอนใต้ของอินเดียและตอนเหนือของเกาะลังกา” และเป็นชื่อ “ภาษาของชาวทมิฬ” ซึ่งนั่นหมายความว่า การใช้คำว่า “ทมิฬ” เทียบเคียงกับคำว่า “โจรใต้” นัยยะหนึ่งจึงเป็นการสร้างภาพลักษณ์ของชนเผ่าอินเดียที่มีลักษณะเทียบเท่ากับโจรใต้ ซึ่งเป็นการใช้คำที่มีส่วนผสมเชิงอคติ และอาจกลายเป็นเงื่อนไขที่นำไปสู่ความขัดแย้งได้ในกาลต่อมา ประเด็นดังกล่าวได้กลายมาเป็นประเด็นข้อถกเถียงในการเรียกร้องให้เลิกใช้คำว่า “ทมิฬ” ในทิศทางลบ หรือให้ใช้คำอื่นแทน (Matichon Online, 2019)

เพื่อไม่ให้มีนัยยะเชิงดูถูกเหยียดหยามทางเชื้อชาติ ฉะนั้น ตัวอย่าง การเลือกใช้คำว่า “โจรใต้หมีพิ” ในสื่อไทยรัฐ และการเลือกใช้คำว่า “ชาตาน” ในสำนักข่าวอิศรา จึงทำให้เห็นรูปแบบการสร้างวาทกรรมผ่านคำและภาษาที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

ในแง่หนึ่งจึงเป็นการปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ในตอนต้น เนื่องจากสื่อสำนักข่าวอิศราไม่ได้มีความแตกต่างกับสื่อไทยรัฐในแง่มุมของการนำเสนอภาพตัวแทนของกลุ่มขบวนการหัวรุนแรงในทิศทางที่เป็น “ศัตรู” หรือ “เป็นภัย” ต่อความมั่นคงในทางสังคมที่ต้องขจัด ฉะนั้น จึงไม่สามารถสรุปได้ว่าการสร้างภาพตัวแทนของกลุ่มผู้ก่อการร้ายระหว่างสื่อกระแสหลักและสื่อกระแสรองมีความแตกต่างกัน มีหน้าซ้ำ เมื่อพิจารณาเชิงลึกอาจสามารถวิเคราะห์ได้ว่าสื่อสำนักข่าวอิศราอาจมีการเลือกใช้คำและภาษาที่รุนแรงกว่าสื่อไทยรัฐ โดยเฉพาะการใช้คำว่า “ชาตาน” ผ่านการผูกโยงความเป็นศัตรูระหว่าง “ผู้ก่อการร้าย” และ “ศาสนาอิสลาม” ซึ่งทำให้เกิดการตีความได้ว่า ศาสนาอิสลาม หรือกลุ่มมุสลิม เป็นเงื่อนไขที่นำมาสู่การผลิตซ้ำทางความคิดและการกระทำที่นำไปสู่ความรุนแรงซึ่งยึดถือต่อเนื่องมาอย่างยาวนาน

ลักษณะดังกล่าวได้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง “อำนาจ” กับ “ความรู้” กล่าวคือ การสร้างอำนาจผ่านวาทกรรมความจริง (truth) เกี่ยวกับเหตุการณ์บุกยิงพระสงฆ์วัดรัตนานุภาพ โดยใช้คำและภาษาที่แตกต่างกันไปของแต่ละสื่อ ได้ทำให้เกิดระดับความเข้มข้นของชุดความหมายที่แตกต่างกัน อันกลายมาเป็น “ความจริง” ที่เกิดขึ้นมาในสังคม ฉะนั้นในแง่นี้ คำและความหมายที่หล่อหลอมความเป็นจริงต่อเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จึงขึ้นอยู่กับวาทกรรมที่ถูกผลิตสร้างในแต่ละสื่อ ส่งผลให้ความจริงและวาทกรรมเป็นสิ่งที่สัมพันธ์กัน โดยจะไม่มีข้อความใดที่เป็นจริงอยู่ได้ในทุก ๆ วาทกรรม และจะไม่มีข้อความใดเลยที่กล่าวได้ว่าเป็นจริงสำหรับทุก ๆ วาทกรรม กล่าวได้ว่า เหตุการณ์ความน่ากลัวอันเป็นผลกระทบจากเหตุการณ์บุกยิงพระสงฆ์วัดรัตนานุภาพ อำเภอสู่ไหงปาดี จังหวัดนราธิวาส เป็นภาพสะท้อนความรุนแรงของพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งอาจเป็น “ความจริง” จากคนที่อยู่นอกพื้นที่ที่รับรู้ข่าวสารผ่านคำและภาษาที่ถูกถ่ายทอดผ่านสื่อ แต่อาจจะ “ไม่เป็นความจริง” ที่รุนแรงสุดโต่งสำหรับคนที่อยู่ภายในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงทำให้เห็นได้ว่า “ความจริง” ที่ถูกสร้างขึ้นเป็นผลพวงมาจากการเลือกใช้คำและภาษาในการผลิต กำกับ แจกจ่าย เผยแพร่ และกำหนดวาระข่าวสารหรือเนื้อหาโดยถ่ายทอดออกมาผ่านสื่อ (Foucault, 1972) การรับรู้ข่าวสารที่นำไปสู่ความรู้และความคิดต่อเหตุการณ์บุกยิงพระสงฆ์วัดรัตนานุภาพ จึงเป็นผลพวงมาจากการปฏิบัติการทางวาทกรรม ที่นำไปสู่การ “รื้อ (Deconstruct)” สิ่งที่ชอบอยู่ภายใน

และการผลิตซ้ำ (Reconstruction) ของความรุนแรงที่เชื่อมโยงกับเหตุการณ์อื่น ๆ หรือเรื่องราวทางประวัติศาสตร์บาดแผล อันนำไปสู่การขยายมุมมองการรับรู้ต่อความรุนแรงเชิงพื้นที่ในการเสริมสร้างขอบเขตของความรุนแรงของเหตุการณ์ให้มีความเข้มข้น และน่าหวาดกลัวมากขึ้น

ลักษณะดังกล่าว ปรากฏให้เห็นชัดเจนจากการเลือกใช้คำและภาษาที่ผู้ผลิตสื่อได้สร้างขึ้นมาโดยแฝงไปด้วยความรุนแรง ทั้งในด้านการเลือกใช้คำและความหมายของคำที่มีความแตกต่างกันของสื่อทั้งสองประเภท เนื่องจากสื่อกระแสหลักที่ศึกษาผ่านสื่อไทยรัฐออนไลน์ปรากฏให้เห็นถึงรูปแบบของการใช้ภาษาที่ยังไม่ได้กลั่นกรองอย่างละเอียดด้วยเงื่อนไขข้อจำกัดเรื่องระยะเวลา ส่งผลให้ภาษาที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อกระแสหลักจึงไม่สละสลวย แต่เป็นภาษาที่เร้าความน่าสนใจเป็นส่วนใหญ่ และเป็นการดึงดูดใจให้ผู้รับสารสนใจในการเลือกรับสารเหล่านี้ ซึ่งเป็นที่มาของรายได้ กำไร หรือผลประโยชน์ประกอบขององค์การ ในแง่นี้สอดคล้องกับบทสรุปงานวิจัยของนุวรรณ ทับเที่ยง เรื่อง “ผลกระทบของสื่อสารมวลชน : ทัศนคติของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อการเสนอข่าวเหตุการณ์ความไม่สงบ” (Thapthiang, 2006) ที่พบว่าสื่อมวลชนอธิบายหรือตีความเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วยการขาดความสมดุลและเที่ยงธรรม การรายงานอย่างไม่รอบด้าน และมีอคติจึงทำให้ผู้รับสารเกิดความไม่เข้าใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เกิดความแตกแยกและส่งผลกระทบในระดับปัจเจกคือ เกิดความหวาดระแวง ไม่ไว้วางใจต่อกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของชนกพร อังศุวิริยะ เรื่อง “วาทกรรมความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ผ่านหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคใต้และหนังสือพิมพ์ระดับชาติ” (Angsuwiriya, 2014) ที่มองว่า ทั้งสื่อระดับชาติและสื่อท้องถิ่นต่างก็สื่อความรุนแรงของเหตุการณ์ไม่ต่างกัน ทั้งนี้มักมีการใช้คำกริยาที่เป็นการกระทำของผู้ก่อการร้าย และหมายรวมถึงคำขยายความที่มีนัยยะเชิงลบขึ้นต้นประโยคเพื่อสร้างภาพความสะพรึงกลัวให้กับผู้รับสารผ่านการเน้นวิธีการหรือการกระทำของผู้ก่อการร้ายที่ส่งผลในทางความรู้สึกกับผู้รับสารได้มาก โดยปรากฏการณ์การนำเสนอเนื้อหาผ่านสื่อในทิศทางดังกล่าวจึงส่งผลกระทบในด้านต่าง ๆ ดังที่กาญจนา แก้วเทพมองว่า สื่อมีบทบาทสำคัญในการสร้างผลกระทบต่อบุคคลทั้งในระดับของการรับรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติ หรือการกระทำได้ (Kaewtep, 1987) การนำเสนอความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงทำให้ผู้รับสารเกิดการรับรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติทางลบต่อชาวมุสลิมและศาสนาอิสลาม ประกอบกับยังสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่นำไปสู่การสร้าง ความเกลียดชังและแสดงออกต่อกลุ่มมุสลิมในทิศทางเชิงลบได้อีกด้วย ซึ่งในแง่นี้แสดงให้เห็นว่า การที่ผู้รับสารรับสาร

ซ้ำ ๆ เป็นเวลานานจะก่อให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีให้แก่ผู้ที่ไม่เคยมีโอกาสนับพันพันกับบริบทเชิงพื้นที่หรือผู้คนที่อาศัยอยู่ภายในพื้นที่ สื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลอย่างมากที่สามารถสร้างภาพเหมารวมของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง อันจะเป็นการหล่อหลอมทัศนคติในการรับรู้และความเชื่อถือที่เกิดจากผลพวงในการรับรู้ผ่านสารนั้น ๆ ที่นำเสนอบ่อยครั้งและสม่ำเสมอ

อย่างไรก็ตาม แม้จะไม่ได้แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงในการสร้างคำและความหมายเพื่อสื่อความถึงกลุ่มผู้ก่อการร้ายที่แตกต่างกันระหว่างสื่อทั้งสองประเภท หากแต่เมื่อพิจารณาถึงทิศทางการเลือกใช้คำ และน้ำหนักหรือความถี่ในการเลือกใช้ กลับพบว่า สำนักข่าวอิศรามีการเลือกใช้คำและภาษาเพื่อนำเสนอประเด็นการติดตามค้นหาสาเหตุของปัญหาเพื่อคลี่คลายสถานการณ์ หรือหาทางออกของปัญหาที่มากกว่าสื่อไทยรัฐ ดังปรากฏการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่มีทิศทางดังกล่าวได้แก่ ได้เบาะแส แฉแหล่งกบดาน เปิดหลักฐานก่อเหตุ เปิดเส้นทางแก๊งยิงพระจับกลุ่มสุดโต่ง รับแนวคิดก่อการร้าย อาวุธปืนจากเหตุปะทะจะแนะโยงยิงพระสันติภาพชายแดนใต้ เป็นต้น ในแง่นี้จึงทำให้บทบาทของสื่อกระแสรองมุ่งที่จะติดตามความคืบหน้าของเหตุการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างต่อเนื่องเพื่ออุดช่องโหว่การบิดเบือนข่าวสารของกลุ่มผู้ไม่หวังดี และลดปัญหาการรายงานสถานการณ์เฉพาะหน้าของสื่อกระแสหลักทั่วไป เนื่องจากคติความมั่นคงในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีจำนวนมาก และสื่อกระแสหลักมุ่งรายงานเฉพาะเหตุการณ์เฉพาะหน้า แต่หลังจากข่าวเหตุการณ์ลดความน่าสนใจลง สังเกตได้ว่าผู้ผลิตสื่อจะไม่ได้เกาะติดสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง ในแง่มุมนี้จึงทำให้ศูนย์ข่าวภาคใต้ฯ ของสำนักข่าวอิศราจึงมีความโดดเด่นในแง่ของการให้ความสำคัญในการติดตามความคืบหน้า ดังปรากฏจากการพยายามติดตามผลตรวจพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะช่วยลดการสร้างกระแสข่าวบิดเบือนที่เป็นต้นตอของความขัดแย้งในพื้นที่ได้

นอกจากนี้มีการนำเสนอผลพวงหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ความรุนแรงดังกล่าวโดยเชื่อมโยงผ่านการแสวงหาทางออกด้วยแนวคิดสันติภาพทั้งที่เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ซึ่งในแง่นี้ก็กลับพบว่าทั้งสองสื่อได้ให้ความสำคัญในการนำเสนอเช่นเดียวกัน อันนำไปสู่การปฏิเสธสมมติฐานอีกด้านหนึ่งที่ไม่ได้แตกต่างกันในเชิงของการนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสันติภาพ ดังปรากฏว่า สื่อไทยรัฐได้ให้ความสำคัญต่อการนำเสนอบทเรียนในการแก้ไขปัญหาความรุนแรงจากกรณีต่าง ๆ ซึ่งได้มาจากการฐานข้อมูลเครือข่ายภาคประชาชนและสถาบันวิชาการ โดยใช้สื่อเป็นตัวกลางหรือกระบอกเสียงในการนำเสนอ

บทวิเคราะห์จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ได้แก่ การนำเสนอข้อมูลที่มีลักษณะในการสร้างการเรียนรู้แนวคิดสันติภาพจากบทเรียนประเทศเพื่อนบ้านในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง ได้แก่ เมียนมาร์ และมินดาเนา (ฟิลิปปินส์) อาจะห์ (อินโดนีเซีย) ศรีลังกา (Thairath Online, 2019) ในขณะเดียวกันสำนักข่าวอิศรา ได้หยิบยกแนวคิดสิทธิมนุษยชนของแบรด ฮัดสัน ที่สนับสนุนการไม่ใช้ความรุนแรง และประณามเหตุการณ์ความรุนแรงว่าเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ร้ายแรง (Isranews Agency, 2019) มาประกอบการอธิบายร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาที่ได้จากการพูดคุยสันติภาพในอดีต เพื่อนำมาใช้แก้ไขในการยกระดับการพูดคุยสันติภาพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยอ้างถึงการวิเคราะห์แกนนำเครือข่ายเพื่อสันติภาพ 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มเยาวชนนอกระบบบ้านบุญเต็ม แกนนำคนพุทธชายแดนใต้ 2) กลุ่มเยาวชนมุสลิมจากจังหวัดยะลา และ 3) กลุ่มคนในพื้นที่ โดยทุกกลุ่มได้สะท้อนให้เห็นถึงความผิดพลาดในการแก้ไขปัญหาชายแดนใต้ และความล้มเหลวของรัฐบาลในการยกระดับการพูดคุยสันติภาพ ที่ไม่สามารถขับเคลื่อนให้เกิดการบรรลุผลสำเร็จได้ เนื่องจากมีการวิเคราะห์ที่ผิดจุด และไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่เป็นเจตนารมณ์ของคู่ขัดแย้ง (Isranews Agency, 2019) ซึ่งในส่วนนี้ได้แสดงให้เห็นว่า แม้ที่มา หรือสภาพการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และผลประโยชน์ขององค์กรที่สัมพันธ์กับแหล่งเงินทุนหรืองบประมาณ อันทำให้ประเด็นการให้ความสนใจในการนำเสนอเนื้อหาผ่านสื่อมีความแตกต่างกันก็ตาม แต่ในมิติการหาทางออกที่มุ่งสู่สันติภาพดังกล่าวกลับพบว่าทั้งสองสื่อให้ความสำคัญไม่แตกต่างกัน อันเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงเจตนารมณ์ร่วมกันในการแสวงหาทางออกให้กับปัญหาความรุนแรงที่ยืดเยื้อในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

บทสรุป

การสร้างความหมายด้วยการกำหนดวาทกรรมผ่านการเลือกใช้คำ และภาษาในฐานะเป็นเครื่องมือของระบบสัญลักษณ์ในการกระทำการสื่อสารผ่านสื่อมวลชนนั้น นับว่ามีบทบาทในการสร้างการรับรู้ การทำความเข้าใจในการยอมรับร่วมกัน ได้นำไปสู่การสร้างความหมายแทนความเป็นจริงต่าง ๆ โดยถ่ายทอดหรือสื่อสารออกมาในลักษณะบันทึกเหตุการณ์ เรื่องราว ความคิด ความเชื่อต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งในที่นี้คือ การสื่อสารเหตุการณ์บุกยิงพระสงฆ์วัดรัตนานาภาพ อำเภอสุโขทัย จังหวัดนราธิวาส ไปยังผู้รับสารด้วยการกำหนดวาระการสื่อสารหรือกรอบทางวาทกรรมของความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เกิดขึ้นมา

ดังพบว่า ทั้งสื่อกระแสหลักผ่านสื่อไทยรัฐออนไลน์ และสื่อกระแสรองผ่านสำนักข่าวอิสระต่างก็นำเสนอประเด็นเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ดังกล่าวในทิศทางที่ไม่ได้แตกต่างกันในเชิงของการสร้างความหมาย โดยสื่อมวลชนกลายมาเป็นตัวกลางสำคัญในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารไปยังผู้รับสาร โดยเลือกใช้คำและภาษาในพาดหัวข่าวและประเด็นเนื้อหาข่าวที่สามารถดึงดูดความสนใจให้แก่ผู้อ่าน เช่น การใช้คำขยายเพื่อสร้างภาพจินตนาการให้แก่ผู้อ่านเห็นถึงการกระทำและผลพวงของการกระทำ ความรุนแรงในพื้นที่ทั้งในเชิงกายภาพและจิตใจ โดยใช้คำวิเศษณ์หรือคำขยาย คำอุปลักษณ์ คำอุปมาอุปไมยในการสร้างความรู้สึกร่วมของผู้อ่านหรือผู้รับสาร ได้แก่ สุดสลดเห็นกับตา เสียใจปinnedสงวนหัวน้หว่ ชาวบ้านพากันหวิดร้อง ระเบิดตักเล่นน้ำกร่างละ หวาดผวาหนัก การกระทำที่ป่าเถื่อน โหดร้ายทารุณเยี่ยงสัตว์ป่า เป็นต้น ส่งผลให้คำและภาษาที่ถูกถ่ายทอดออกมาผ่านสื่อสารมวลชนจึงมีอิทธิพลต่อการตีความหมายสารของผู้รับสาร ประเด็นเนื้อหาข่าวจึงประกอบด้วยเหตุการณ์ที่ไม่ธรรมดา เพื่อที่จะเพิ่มคุณค่าความเป็นข่าว สื่อจึงไม่ได้เป็นเพียงตัวกลางในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารเท่านั้น แต่ยังมีส่วนในการกำหนดกรอบคิดและตีความสารให้แก่ผู้รับสารอีกด้วย โดยบทบาทของสื่อสารมวลชนจึงมีส่วนในการสร้างวาทกรรมที่นำไปสู่การสร้างโลกให้กับผู้รับสารผ่านวาทกรรม ในฐานะเป็นเครื่องมือที่สะท้อนให้เห็นถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน กระบวนการดังกล่าวจึงเป็นกระบวนการทางอำนาจของสื่อมวลชนที่มีส่วนในการสร้างภาพลักษณ์ของเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผ่านการสร้างความหมายของเหตุการณ์ ความหมายของบุคคลที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ได้แก่ การใช้บริบทเป็นคำขยายถึงการกระทำของผู้ก่อความไม่สงบ โดยเชื่อมโยงกับภาษาหรือคำที่มีความรุนแรง การสร้างวาทกรรมจากการใช้คำที่เป็นสัญลักษณ์แทนเหตุการณ์ ซึ่งทำให้เห็นภาพความรุนแรงหรือความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ที่ชัดเจนมากขึ้น การสร้างวาทกรรมโดยการใช้คำที่เป็นบริบทในการขยายบุคลิกลักษณะของผู้ก่อเหตุ อันช่วยตอกย้ำหรือเสริมภาพลักษณ์ให้เห็นว่าผู้ก่อเหตุนั้นมีบุคลิกลักษณะที่สามารถก่อเหตุรุนแรงได้ เป็นต้น

ลักษณะดังกล่าวจึงทำให้เห็นถึงการใช้คำและภาษาผ่านพาดหัวข่าวและประเด็นเนื้อหาข่าวที่แผ่ขยายของความรุนแรงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ผู้รับสารรับรู้ เข้าใจ ตีความ และประเมินสถานการณ์จากสารที่ถูกถ่ายทอดหรือตอกย้ำซ้ำ ๆ ผ่านสื่อมวลชน อย่างไรก็ตาม สื่อมวลชนพึงตระหนักและให้ความสำคัญในการสร้างวาทกรรมผ่านสื่อที่ไม่นำไปสู่การตอกย้ำและสร้างความเกลียดชังระหว่างกลุ่มผู้บริสุทธิ์ที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี

และวัฒนธรรม หรืออัตลักษณ์อื่น ๆ โดยลดทอนการเลือกใช้คำและภาษาที่รุนแรง แบ่งฝ่าย แบ่งพวก ได้แก่ คำว่าไทยพุทธ ไทยมุสลิม โจรใต้ โจรมุสลิม เป็นต้น ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างความแตกต่างทางอัตลักษณ์ และมายาคติ ด้านลบที่นอกจากไม่ได้ช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วยังเป็นการหล่อหลอมสร้างความเกลียดชังทางชาติพันธุ์ซึ่งเป็นการยากต่อการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันที่จะสามารถหาจุดร่วมที่ลงตัวเพื่ออาศัยอยู่ร่วมกันภายใต้บริบทพหุสังคมวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างปกติสุข ฉะนั้น สื่อมวลชนจึงต้องทำงานภายใต้กระบวนการตามหลักการสื่อเพื่อสันติภาพ (Peace Journalism) มากขึ้น ด้วยการใช้ความไตร่ตรองในการพิจารณาเลือกใช้คำและภาษาเพื่อประกอบสร้างวาทกรรมที่เป็นรายละเอียดของสารเพื่อนำเสนอผ่านสื่อ โดยต้องไม่ส่งผลกระทบต่อด้านลบ หรือขยายความรุนแรงไปสู่มิติอื่น ๆ ให้เกิดขึ้น ทั้งในการฟอร์มตัวทางวาทกรรม (Discursive Formation) ของสิ่งที่ต้องรู้ การฟอร์มตัวของวิธีการแสดงออก และการฟอร์มตัวของแนวคิดที่ต้องเชื่อมโยงไปสู่เป้าหมายของการหาทางออกให้กับปัญหา และสร้างความเข้าใจของเหตุการณ์บนพื้นฐานข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ที่รองรับเพื่อยืนยันในการสร้างความถูกต้องของสารก่อนนำเสนอผ่านสื่อมวลชน

ประวัติผู้เขียน

บุญญวันต์ จิตประคอง ปัจจุบันกำลังศึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้รับทุนโครงการพัฒนาอาจารย์และบุคลากรสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในเขตพัฒนาเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประจำปี พ.ศ. 2561 ภายใต้งานสำนักงานปลัดกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ดันสังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา ทำงานวิจัยด้านการพัฒนาการเมืองไทย การพัฒนาประชาธิปไตย ยุทธการทางการเมือง สื่อกับการเมือง และการเมืองในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ประวัติการศึกษา

- 1) หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2556
- 2) หลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2555
- 3) หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2553

References

- Adthanuchit, C. (2007). *The evolution of news and situations in the 3 Southern border provinces* (Research report). Songkla: Faculty of Communication Arts, Prince of Songkla university. [in Thai].
- Angsuwiriya, C. (2014). Discourse on violence in Southern border provinces of Thailand in local and major newspapers. *Humanities & Social Sciences*, 31(2), 29–54.
- Buaniaw, A., & Somlok, C. (2011). *Status operating role and strengthening of radio media for peace building in 5 southern provinces: Satun, Songkhla, Pattani, Yala, and Narathiwat* (Research report). Songkla: Faculty of Communication Arts, Prince of Songkla university. [in Thai].
- Campbell, D. FJ., & Carayannis, E. G., (2014). Developed democracies versus emerging autocracies: Arts, democracy, and innovation in quadruple helix innovation systems. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, (3)12, 1–23.
- Charoensin-o-larn, C. (2002). *Semiotics structuralism post-structuralism and political science Education*. Bangkok: Wiphasa. [in Thai].
- Danuta, R. (1998). *The language of newspaper*. New York: Routledge.
- Deep South Watch (DSW). (2020). *Summary of events in the southern border provinces, January 2020*. Retrieved February 6, 2020, from <https://deepsouthwatch.org/sites/default/files/blogs/attachment/datasheet-012020-th.pdf> [in Thai].
- Foucault, M. (1972). *The archaeology of knowledge*. London: Vintage.

- Gee, J. P. (1999). *Discourse analysis: Theory and method*. New York: Routledge.
- Habermas, J. (2011). *The theory of communicative action in communicative action and critical theory*. London: SAGE Publications.
- Hopkin, J. (2010). *Comparative method in theory and methods in political science*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Hongladarom, K., & Hongladarom, S. (2006). *Discourse on Southern region and violence in Thai society*. Bangkok: Chulalongkorn university. [in Thai].
- Isranews Agency. (2019, January 4). 15 years under fire of South... budget lost three hundred billion and die four thousand-injured ten thousand people!. *Isranews Agency*. Retrieved from <https://www.isranews.org/south-news/scoop/72581-fifteen-72581.html> [in Thai].
- Isranews Agency. (2019). Human rights watch condemning the attack on monks-temples 'war crimes'. *Isranews Agency*. Retrieved from <https://www.isranews.org/content-page/67-south-slide/73062-hrw.html> [in Thai].
- Jørgensen, M., & Phillips, L. J. (2002). *Discourse analysis as theory and method*. California: SAGE Publications.
- Kaewtep, K. (1987). *Media in peace peace in the media*. Bangkok: Faculty of Communication Arts Chulalongkorn university. [in Thai].
- Krachangkamon, W. (2008). *Presenting news that is timely to the conflict*. Patani: Faculty of Communication Arts, Prince of Songkla university. [in Thai].
- Krachangkamon, W., & Chanakarn, A. (2014). *Alternative media, digital age and public interest: A case study of being a central area for peace in the southern border provinces* (Research report). Patani: Faculty of Communication Arts, Prince of Songkla university. [in Thai].
- Lateefe, T. (1999). *The portrayal of muslim events in Thai newspapers* (master's thesis). Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai].
- Matichon Online. (2019, May 18). Chanwit wrote to 'Thanathorn-Piyabutra' stop saying 'Phruetsapha Thamin' worried about racism suggest to use other words. *Matichon Online*. Retrieved from https://www.matichon.co.th/politics/news_1499956 [in Thai].

- Mccargo, D. (1997). *Thai media and policy advocacy*. Bangkok: Edison Press. [in Thai].
- Mill, J. (1882). *A System of logic, ratiocinative and inductive: Being a connexed view of the principles of evidence, and the methods of scientific investigation*. New York: Harper and Brothers.
- Moses, J. W., & Knutsen, T. (2007). *Ways of knowing: Competing methodologies in social and political research*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- O'Sullivan, T. (1993). *Key concepts in communication and cultural studies*. London: Routledge.
- Ramasoota, P. (2004). *Civic media "media reform project": Content supervision by state self-regulation and civic media*. Bangkok: The Thailand Research Fund. [in Thai].
- Saikuea, C. (2012). *Political communication through a book on the problems of southern border provinces: Case studies between 2004–2010* (Doctoral dissertation). Bangkok: Krirk university. [in Thai].
- ThairathOnline. (2019, January 23). Southern border peace on a sad day..losing. *Thairath Online*. Retrieved from <https://www.thairath.co.th/news/local/south/1476540> [in Thai].
- Thapthiang, N. (2006). *The impact of mass communication: attitude of people in the three southern border provinces on presenting news of unrest* (Research report). Patani: Faculty of Communication Arts, Prince of Songkla university. [in Thai].
- Tewaphitak, D. (2012). *The framework of the media content about the violence from the conflict in the southern border provinces of Thailand* (Doctoral dissertation). Bangkok: Dhurakij Pundit University. [in Thai].
- Thepphaya, T., & Phetmongkol, D. (2011). *Media capacity and online news presentation in the five southern border provinces* (Research report). Patani: Faculty of Communication Arts, Prince of Songkla university. [in Thai].
- Utamachant, W. (2011). *Reform social media, principles and lessons from international countries*. Bangkok: Project for Textbooks and Academic Documents, Faculty of Communication Arts Chulalongkorn university. [in Thai].